

مگس میوه مدیترانه ای

Ceratitis capitata

میزبان های مهم:

انواع مرکبات (نارنگی، پرتقال، گریب فروت و ...)، خرما، آلو، خرما، آلو، زردآلو، هلو، گردو، انگور، به، خرما، انار، سیب، گلابی، گوجه فرنگی، انبه، گواوا، کاکائو، قهوه و بسیاری دیگر از میوه جات، سبزی و صیفی جات و گیاهان وحشی. در استان کرمانشاه اخیرا روی گلابی و انگور نیز دیده شده است.

پراکندگی در استان کرمانشاه (تا مهر ۱۳۹۴):

شهرستانهای کرمانشاه، قصرشیرین، دالاهو، ثلاث، پاهو، جوانرود و سرپل ذهاب

شناسایی:

۱- حشره کامل:

(الف) مگس بالغ به طول ۴-۵ میلی متر، رنگ عمومی بدن زرد با لکه های قهوه ای روی شکم، چشم های مرکب به رنگ قرمز ارغوانی براق (ب) حاشیه پیشانی (بالتر از شاخک ها) در مگس در دارای دو عدد موی بلند که انتهای آنها به صفحه پهن لوزی شکلی به رنگ قهوه ای تیره منتهی می گردد. حشره ماده فاقد این موها است. (د) یک جفت بال شفاف با سه نوار جدا از هم که نوار اول آن عریض و طلایی رنگ، نوار دوم دراز و پهن و طلایی رنگ و نوار سوم کوتاه تر است.

(ه) شکم زرد رنگ، در قسمت پشت شکم دو نوار عرضی خاکستری دیده می شود.

(و) پاها به رنگ زرد کم رنگ بوده و اندازه بدن حشره ماده به علت وجود تخم ریز بزرگتر از حشره نر می باشد.

۲- تخم: تخم مگس به شکل دانه برنج و بیضی کشیده کمی خمیده به طول ۰/۹ - ۰/۷ میلی متر به رنگ سفید شیری بوده و روی آن نقش و نگارهای تور مانند وجود دارد.

۳- کرم یا لارو:

(الف) لارو کامل مگس به طول ۱۰-۷ میلیمتر به شکل دوکی کشیده، کمی خمیده، سفید رنگ و پا ندارد. سرلارو باریک و تا حلقه ششم شکم پهن تر می شود و سپس تا انتهای بدن عرضش یکسان می ماند. (ب) در طرفین مفصل دوم بدن لارو یک جفت سوراخ تنفسی ریز قراردارد که کناره جلویی آنها مجهز به ۹ زایده انگشتی است.

(ج) مفصل انتهایی شکم دارای یک جفت سوراخ تنفسی مقابل هم که هر کدام دارای سه شکاف تنفسی است. در حاشیه هر شکاف تنفسی شاخه های تنفسی شبیه اشعه های خورشید قرار گرفته است.

(د) یک جفت آرواره اسکلتی با یک قالب دهانی سیاه رنگ در قسمت سر لارو دیده می شود.

۴- شفیره: شفیره بیضی شکل به طول ۴-۵ میلی متر به رنگ قهوه ای تیره است.

نوعه خسارت:

۱- تغییر رنگ در محل تخم ریزی مگس بر روی میوه

۲- پوسیدگی میوه در اثر تغذیه کرم یا لارو آفت

۳- ریزش شدید و نابجای میوه

چرخه زندگی:

زمستان گذرانی در مناطق معتدل به صورت شفیره یا حشره کامل است ولی آفت در مناطق گرم تر در تمام طول سال فعال است. حشرات بالغ نسل جدید ۴ تا ۸ روز تغذیه، جفتگیری کرده و با سوراخ کردن پوست میوه میزبان و با کمک تخم ریز خود زیر پوست میوه تخم گذاری می کند. تخم ها یک و نیم تا سه روز بعد در هوای گرم تخم ریزی می شوند. لاروها پس از تخم ریزی به مدت ۶ تا ۱۱ روز از گوشت میوه تغذیه می کند لارو این آفت چنده بوده و پس از خروج از میوه می تواند تا ۳ متر جابجا شود. در پایان دوره لاروی، لارو سن ۳ از میوه خارج و در خاک پای درختان (در عمق حدود ۵ سانتی متری) تبدیل به شفیره می شود. مگس های بالغ ۱۱ تا ۱۲ روز بعد از شفیره خارج می شوند. طول دوره یک نسل آفت بسته به شرایط آب و هوایی از ۳ تا ۱۲ هفته است. این آفت در شرایط مناسب تا ۱۲ نسل در سال دارد.

راههای انتشار:

جابجایی میوه آلوده و جابجایی و پرواز آفت مهم ترین راه های پراکنش آفت به مناطق غیر آلوده هستند. مگس میوه مدیترانه ای قدرت پرواز بسیار خوبی دارد.

روشهای کنترل:

۱- کنترل زراعی:

- جمع آوری و معدوم کردن میوه های آلوده و مشکوک و برداشت به موقع میوه به منظور کاهش جمعیت مرحله زمستان گذران آفت.

- شخم سطحی باغات، باغچه ها و حیاط منزل پس از برداشت محصول

- برداشت زود هنگام برخی میوه ها مانند خرما که رسیدن بعد از برداشت نیز ادامه پیدا می کند.

۲- شکار انبوه به روش نابودی حشره نر (Male annihilation)

استفاده از جلب کننده فرمونی تری مدلور به تعداد کافی در باغ جهت جلب و کاهش جمعیت حشره نر در نواحی آلوده (زمان مناسب برای انجام این روش مبارزه از موقع ظهور میوه است). عیب این روش مبارزه در این است که خسارت به محصول همچنان در سطح بالایی ادامه می یابد.

۳- شکار انبوه به روش جلب و کشتن حشره نر و ماده (Attract and kill)

- استفاده از جلب کننده های تغذیه ای یا مصنوعی مسموم شده برای جلب و کشتن جنس نر و ماده آفت به تعداد زیاد و در سطح وسیع.

- کاربرد سرانتراب، بیولور و پروتئین هیدرولیزات مسموم شده داخل تله یا ظروف نوشابه خانواده. تعداد تله حاوی سرانتراب مورد نیاز هر هکتار بین ۲۰ تا ۵۰ تله بسته به تراکم جمعیت، تراکم میزبان، نوع تله و شرایط اقلیمی می باشد.

۴- طعمه پاشی (Bait spray)

- انتخاب تصادفی درختان در باغ آلوده و طعمه پاشی قسمتی از تنه و شاخه های اصلی با طعمه مسموم تهیه شده از سرانتراب یا پروتئین هیدرولیزات مخصوص آفت و مقدار لازم از سموم سفیره.

- طعمه پاشی تعداد یک سوم تا یک پنجم درختان باغ.

- زمان مناسب طعمه پاشی توسط کارشناس منطقه مشخص می گردد.

- برای محصولات سبزی یا صیفی می توان حدود ۰.۲۵ مترمربع گونی کفی را روی یک قیم حدود یک و نیم متری پیچیده و آن را با محلولهای لازم طعمه پاشی کرد و آنها را یک ردیف در میان در سطح مزرعه و یا به طور تصادفی در یک سوم تا یک پنجم مزرعه نصب نمود.

- لازم است در سطح باغ یا مزرعه طعمه پاشی شده یک تله فرمونی نصب و مدام بررسی شود تا به محض عدم شکار و مشاهده حشره، عملیات طعمه پاشی متوقف گردد.

طرز تهیه یک لیتر طعمه مسموم پروتئین هیدرولیزات برای داخل هر پت یا جای نوشابه خانواده:

۳۰ سی سی پروتئین هیدرولیزات + ۲ سی سی سم مالاتیون + مابقی آب (۹۶۸ سی سی آب)

